

Interview with Matthias Sonn, zamjenik Visokog predstavnikaa""Bosna i Hercegovina nije moguca ako u njoj ne budu i Hrvati: toga su svjesni svi u medjunarodnoj zajednici!"

BiH zaostaje za drugim zemljama u tranziciji I svi zajedno moramo uloziti veliku energiju da bismo s njima uhvatili korak, U 2001. godini povest cemo veliku borbu protiv korupcije I pogresnog upravljanja. Ustrajat cemo I u nakani stvaranja jedinstvenog ekonomskog prostora. Takodjer, inicirat cemo proces privatizacije javnih poduzeca.

Matthias Sonn je visoki duznosnik medjunarodne zajednice, diplomata s iskustvom, i jako naglasenim senzibilitetom za probleme prognanih. S obzirom na obiteljsku povijest, naime njegovi roditelji su nakon Drugog svjetskog rata bili izgnani, takvo sto i ne treba cuditi. Iako nije dugo u Sarajevu, vjeruje u ovdasnje ljude i u bolju buducnost svih gradjana Bosne I Hercegovine. U svjetlu dramaticnih politickih obrata, vezanih poglavito za poziciju Hrvata u BiH, vise puta je ponovio stajaliste da ce sva prava hrvatskog naroda biti maksimalno zasticena.

Veleposlanik Sonn je na pitanja novinara Hrvatske rijeci odgovarao s primjetnim diplomatskim odmakom i uz

podrazumijevajucu distancu. Ipak svi njegovi odgovori svjedoce dovoljno jasno da ce medjunarodna zajednica, a poglavito OHR, tijekom ove godine beskompromisno krenuti u projekte ekonomskih i politickih reformi.

HR: Cijenite li da jedna heterogena stranacka koalicija, poput Alijanse za promjene, moze dugorocno osigurati funcioniranje stabilno izvrsne vlasti u Federaciji BiH?

Dugorocna i stabilna vlast ovisi o mnogim i veoma razlicitim cimmonicima. Ona, prije svega, ovisi o stabilnoj parlamentarnoj vecini i o kvalitetnom radu izvrsne vlasti. Promisljajuci dva spomenuta elementa, uvjeren sam da nam stranacka alijansa o kojoj je rijec nudi jednu fair priliku za iskorak naprijed, a vezano za nmoga pitanja koja zahtijevaju, vec dulje, energican rad svih partnera u bh. Vlasti. Moram dodati da prijasnje djelovanje nije dovelo do progresu. Prethodna politicka garnitura nije se odgovorno odnosila prema gradjanima BiH. Kada govorimo o heterogenosti stranaka u Alijansi, treba naglasiti da razlike medju okupljenim strankama nisu velike u kontekstu nuznog djelovanja u ovoj zemlji. Konkretno mjere su vec na stolu i one se odnose na razlicite ali povezane oblasti, prije svega na ekonomske reforme, borbu protiv korupcije, te na niz mjera koja ce pridonijeti vladavini prava u BiH. Sva ta pitanja, u svjetlu njihove medjusobne komunikacije, cinu mi se nisu sporna. Ponavlja, prije je nedostajala spremnost za kvalitetan rad. S druge strane, smatram da su svi svjesni da se na temelju ovakvog politickog ozracja, kakvo prevladava u BiH, ne moze dati garancija da ce nesto poput politickog dogovora trajati zauvijek.

HR: Molim Vas za komentar spekulacija koje se ticu pregovora o uspostavi izvrsne vlasti, a govore o sukobu tzv. Malih stranaka, medju kojima su I stranke s hrvatskim predznakom, s jedne strane, te SDP-a i Stranke za BiH, s druge strane. Potonje je, navodno, ne uvazavaju svoje partnere.

Dio tih informacija ili spekulacija, kako ih Vi nazvaste, stigao je i do OHR-a. Radi se o nekim segmentima koji zorno ilustriraju cinjenicu da je u politickom zivotu BiH cak I pet dana dug period. Medjutim, mislim da informacije kojima ja raspolazem nisu dovoljne da bih mogao sa sigurnoscu govoriti, odnosno komentirati te navodne sukobe.

HR: Kako ce OHR reagirati na mozebitni neposluh u zupanijama s hrvatskom vecinom, te na eventualno formiranje treceg entiteta?

Sto se tice Vaseg pitanja, moram doista okrutno, ali i istinito reci da je javnost zadnja kojoj bismo pozeljeli otkriti sto imamo na umu u slucaju takvog ponasanja.

HR: Hoce li medjunarodna zajednica dopustiti da prvi put u daytonskoj BiH, istovremeno, najvise duznosti u entitetu i drzavi obnasaju pripadnici jednog konsitutivnog naroda? Pitam Vas jer je najavljen Zakon o Vijecu ministara kojim je predvidjen dulji mandat, te ukidanje nacela rotacije na mjestu predsjedatelja.

Postoji mnostvo glasina vezanih za to pitanje, jer je prirodno da ljudi pokrecu razlicite inicijative. Ali moram kategoricki ustvrditi da, bez obzira sto ste culi, ipak nema preduvjeta za donosenje takvog zakona. Odgovarajuci na pitanje hoce li najvise duznosti u zemlji istovremeno obavljati pripadnici istog naroda, moram Vam reci da ne vjerujem u takvu mogucnost. Ukoliko promotrite strukture drzavnog parlamenta, Predsjednistva BiH, Parlamenta Federacije BiH, ako se osvrnete na nacionalnost duznosnika, od predsjedatelja do tajnika, bit ce Vam jasno da ne postoji zelja za umanjivanje prava jednom narodu.

HR: Vjerujete li da ce predvidjeni sporazumi o posebnim odnosima sa susjednim zemljama ostati "mrtvim slovom na papiru" ili je li moguće da ce se posebni odnosi uspostaviti samo s jednom drzavom?

Uspostavu posebnih odnosa razumijevamo kao sastavni dio Daytonskog mirovnog sporazuma, sto je u biti jedino i moguće. Na uspostavu dobrih i kvalitetnih odnosa sa susjedima gledamo s najvećim simpatijama. Hoće li ostati "mrtvim slovom na papiru"? Pa, to će ovisiti i o onima koji će voditi političke odnose. U tim je sporazumima sadržan veliki potencijal i mogu biti vrlo korisni. Prije svega mislim na kulturne i ekonomske odnose. U svemu ovome vrlo je važno postovati činjenicu da je BiH država i da pojedini entiteti i narodi ne mogu samostalno odlučivati o tome, jer se jednostavno radi o ustavnoj strukturi BiH.

HR: U novoformiranoj vladi manjeg bh. Entiteta Hrvati nisu zastupljeni. Možete li prokomentirati takvu činjenicu u svjetlu politike međunarodne zajednice, ali i HDZ-a, koji čini se, nije pridavao osobitu pozornost izbornim rezultatima u Republici Srpskoj.

Entitetska vlada, odnosno Vlada RS, nije sastavljena etnički proporcionalno, ali je ta vlada sastavljena sukladno mehanizmima u Narodnoj skupštini RS. Ako aludirate da će zbog toga nekome biti spriječen povratak, onda moram biti jasan i reći da mi ne poznajemo kompromise u tom smislu. Osigurati ćemo svima koji to žele povratak u domove iz kojih su prognani. Bez obzira koliko će to možda biti teško i bez obzira na prijašnja iskustva, budite sigurni da ćemo popustiti.

HR: Visoki predstavnik je najavio da će gospodarske reforme biti glavna zadaca međunarodne zajednice u 2001. godini. I prethodnih godina je najavljivana ekonomska stabilizacija, ali nije bilo značajnijih pomaka. Po čemu bi ova godina trebala biti drukcija?

Čini mi se da sam dobrim dijelom već odgovorio na to pitanje. Odavno je jasno što se mora uraditi u oblasti gospodarstva. Nažalost, političke snage se nisu dovoljno koncentrirale na pitanja ekonomske stabilizacije. Tako je bilo sve dok Visoki predstavnik nije izašao na scenu s cijelim paketom zakona i

smjena za stvaranje primjerenog gospodarskog okvira. Siguran sam da će u 2001. godini ti zakoni, ali i novi koji su u pripremi, doista biti na snazi, te da će biti primjenjivani u korist građana BiH. Istovremeno, povest ćemo veliku borbu protiv korupcije i pogresnog upravljanja. Ustrajat ćemo i u nakani stvaranja jedinstvenog ekonomskog prostora. Također, inicirat ćemo intenzivniji proces privatizacije javnih poduzeća. Druge nam tranzakcijske zemlje daju dobre primjere, te pokazuju da sve može kvalitetno funkcionirati ukoliko budemo marljivo radili. Jednostavno, BiH zaostaje i svi zajedno moramo uložiti veliku energiju kako bismo uhvatili korak.

HR: U dijelu hrvatske javnosti prisutan je strah od regijskog pristupa kad je riječ o ulasku u Europsku uniju. Koliko su ti strahovi opravdani?

Nisu utemeljeni na realnim činjenicama. Odgovorno tvrdim da će svaka zemlja u regiji samostalno postati članicom Europske linije, onda kada bude spremna, odnosno, kada ispuni uvjete za primitak u EU. Vazno je uvjeriti sve elemente koji čine hrvatsku zajednicu u BiH da je cjelokupna međunarodna zajednica, osobito OHR, doista svjesna činjenice da bez Hrvata nije moguća Bosna i Hercegovina.